

A tervezett tankönyv szerkezete/felépítése (munkaanyag)

1. kötet

5. évfolyam

I. Ráhangelő - Segédtudományok, bevezetés a történelemtudomány érdekességeibe – 5 lecke

1. *A történelem és segédtudományai (címertan, oklevelek és oklevéltan, pénztörténet)*
2. *A történelem és segédtudományai (az időszámítás, történeti földrajz, térképek)*
3. *Könyvtári és internetes tájékozási lehetőségek, források megismerése és használata az ókor történelmével vagy a latin nyelvvel kapcsolatban (Legfontosabb intézményeink: OSZK, MOL, Nemzeti Múzeum)*
4. *A klasszikus kultúra és a latin nyelv jelentőségének, elterjedtségének bemutatása. -*
5. *A latin nyelv kiejtési szabályainak elsajátítása (az un. humanista, vagyis a hagyományos magyar iskolai kiejtéssel). -(„Tonaludatus-játék”.)*

II. Történetek a görög és római mitológiából – 8 lecke

1. *Az ókori Hellász földrajzi elhelyezkedése, természeti adottságai. (Minotaurusz, Thészeusz)*
2. *A görög mitológia fogalma, görög vallás jellemzői*
3. *A görög istenvilág legfontosabb istenei – a világ teremtése, családja, a 12 olümposzi isten és történeteik – névjegykészítés, „állásinterjú”*
4. *Az Alvilág*
 - *jóslás a görögöknél – híres jóskok - Delphoi, Dodona)*
 - *az ókori alvilági elképzelések*
5. *A trójai háború rövid története*
 - *Péleusz és Thetisz esküvője, Parisz ítélete, görög és trójai hősök,*
 - *Mitosz és valóság - Mitikus földrajz és történelmi topográfia találkozási pontjai – Schliemann - mivel foglalkozik a régész?*
6. *Odüsszeusz kalandjai*
 - *Odüsszeusz és a faló (Laokoón),*
 - *görög mítoszok, Múzsák*
7. *Héraklész 12 munkája*
 - *kapcsolódó kisebb mítoszok: Argonauták, Prométheusz stb.*
 - *görög-perzsa háborúk*
8. *Római istenek:*
 - *istenháromságok, a római religio, jóslás: Sibylla könyvek*

III. Római mondák – 8 lecke

1. *Róma alapítása*
 - *Aeneas, Romulus és Remus*
 - *és a valóság*
2. *A szabin nők elrablása a római társadalom*
 - *Róma városa és a királyok kora,*

3. *Tarpeia sziklája, Lucretia –*
4. *Horatiusok és Curiatiusok*
– *a római hadsereg*
5. *Mucius Scaevola*
– *a rejtélyes etruszkok*
6. *Manlius és a capitoliumi ludak*
– *Iuno Moneta*
– *szövetségesek és ellenségek*
– *Itália népei*
7. *Meneius Agrippa meséje*
– *Anna Perenna*
– *Kivonulás a Szenthegyre*
8. *Coriolanus*
– *polgárjogi küzdelmek*

IV. Ókori utazások. Kitekintés a Mediterráneumra.

Egyiptom, Fönícia, Hellász, római provinciák – 4 lecke

1. *Az ókori világ hét csodája (Hérodotosz szemelvények)*
– *utazási ajánlat készítése – kik és hogyan utaztak*
2. *Utazások az ókori Egyiptomba*
– *hétköznapiak és ünnepek*
– *a múmiák világa*
3. *Gilgames eposz*
– *Sumer és Mezopotámia öröksége – Hérodotosz kivonatok segítségével*
– *Az ókori Babilon nevezetességei*
4. *Bibliai tájakon*
– *az ókori Palesztina,*
– *Fönícia, és a punok (Hannibál)*
5. *Kitekintés: Utazás Rómába,*
– *Róma a nagyváros – idegenvezetés -időutazás*

V. Közös olvasmány feldolgozása – ajánlások

– *Révay József: Ravus ezredes utazásai – részletek: Egy ókori világváros Gőzfürdőavatás, Haza Pannoniába – ezek a tananyaghoz kapcsolhatóak*

vagy

- *Móra Ferenc aranykoporsó*
- *vagyújabbak ?!!!!*
- *Marléna kertje, vagy az idődetektívek vmely. kötete*
- *vagy: Péterfy G: Örökvölgy-pannon mese*

VI. Reflektálás a tanultakra

VII. Kislexikon

VIII. Sententiagyűjtemény:

IX. Válogatott rövid anekdoták:

A király és a filozófus

Női titoktartás

Heuréka

Cato és Karthagó

Az oroszlán hálája

Augustus hollója – Az anekdotákat antik szerzőktől Szabó György tollából válogatjuk

2. kötet

6. évfolyam

I. Pannonia provincia, a velünk élő Róma - 4 lecke

1. Régészet:

-A régészet fogalma, a feltárás folyamata, eszközei.

-A régészeti emlékek csoportosítása. Feliratok olvasása

Caius Castricius

Victor és mások sírköve Aquincumból

Aelia Sabina

2. Pannonia - Római városok Pannoniában

– Savaria

- Sophiana

- Scarbantia

- Carnuntum

- Arrabona

- Gorsium

3. Aquincum és emlékezete

- polgárváros

- katonaváros

- helytartó

4. A római városok ránk maradt emlékei:

- pl. amphitheatrum, Borostyán út, Ízisz szentély, Ókeresztény sírkamra stb.

II. A rómaiak mindennapjai – életmódtörténet - 5 lecke

1. A római család és gyermeknevelés, oktatás, iskola

2. A római házak, villák –

- Élet Pompeiben és pusztulása - Plinius alapján

3. Római öltözködés, divat

női viselet (ruházat, smink, szépségápolás, testi higiénia)

férfi viselet

gyerekek

4. Mit ettek és mit ittak a rómaiak

– étlap, gasztronómia – Ab ovo usque ad mala

– Petronius: Trimalchio lakomája

5. *A római hadsereg, hadviselés*
– *Iulius Caesar: Commentarii de bello Gallico alapján*
– *Caesar és Augustus*

III. Tanulságos/mulatságos történetek, anekdoták - (De rebus gestis Romanorum) - 5 lecke

1. *Anekdoták a spártaiakról*
2. *Nagy Sándor portré és tevékenység - Plutarkhosz*
3. *Scipio leleményessége*
4. *Hannibál*
5. *Papirius a titoktartó kisleány és Martialis könnyedebb epigrammái*

IV. Lingua Latina Ecclesiastica. A kereszténység latinsága - 4 lecke

1. *A „latin, mint szent nyelv” – a keresztény egyház kialakulása*
2. *A katolikus egyház szervezete, uralkodói támasz*
– *a középkori társadalom*
 - *szentek*
 - *eretnekek*
3. *Szerzetesség a középkorban, szerzetesrendek (bencések, ciszterek, ferencesek, domonkosok)*
4. *Egyetemek, oktatás – septem artes liberales*
 - *a román és gótikus stílus*
 - *hogyan készül a kódex?*
 - *humanizmus és reneszánsz*
 - *Guttenberg és a könyvnyomtatás*
5. *Kiegészítés: középkori szövegek.*

Pater noster,

Ave Maria

Credo

Tízparancsolat

Rövid részletek Máté evangéliumából

V. A magyarok tettei és mondásai (De dictis et factis Hungarorum) – 5 lecke

1. *Csodaszarvas - Attila, Isten ostora, Emese álma*
Lehel kürtje – Heribald és a Sankt Gallen -i kaland, Szent Márton
 - *a honfoglaló magyarság élete*
2. *A Szentkirályok története – Árpádkori legendák*
Szent István,
Szent László
3. *Árpádkori szentjeink legendái:*
Szent Gellért
Szent Erzsébet – Erzsébet rózsái
Julianus barát,
Szent Margit – Margitsziget
4. *Nagy Lajos a lovagkirály – a magyarországi Anjouk*
5. *Történetek Mátyás királyról – a Hunyadi család*
 - *Galeotto Marzio és Garázda Péter rövid történetei Mátyás királyról*
 - *Lengyel Dénes: Mátyást királlyá választják*

Mátyás király és Kinizsi
Mátyás király és az okos lány

VI. A humanista latinság – 2 lecke

1. A humanista kor iskolái és műveltsége

2. Humanista történetírás Magyarországon: jelentősebb humanista történetírók:

Thuróczy, Istvánffy, Szamosközy, Forgách

- *Thuróczy Krónika: Nándorfejérvárnak a török császár által lett ostromlásáról*
- *Mátyás gróf úr királlyá választásáról*
- *A török szultán elfoglalja Buda várát – Verancsics Antal nyomán*
- *A mohácsi vereség - Istvánffy Miklós nyomán*

VII. **Latinitas viva - az élő, beszélhető latin - 2 lecke**

1. *Projekt munkák a latin nyelvhasználati köreiről (jogi, orvosi és más tudományos nyelvhasználat) - Diplomák, kitüntető oklevelek megtekintése. (mellékletként néhány oklevél és tudományos szöveg)*

Könyvtári és internetes tájékozódási lehetőségek, források megismerése és használata az ókor történelmével vagy a latin nyelvvel kapcsolatban. Néhány bennük levő, jövevényszóként is ismerős alapszó megtanulása (nem szótári formában).

Internetes gyűjtés a latin nyelv használatával, a latin nyelvtanulással, a latinul beszélők közösségével kapcsolatban (SEPTIMANAE LATINAE EUROPAEAE).

2. *Latin témájú képregények (Tintin, Asterix) nézegetése, feldolgozása.*

VIII. Közös olvasmány feldolgozása – ajánlások

Gárdonyi Géza: Isten rabjai

vagy

Jósika Miklós: Csehek Magyarországon

IX. **Reflektálás a tanultakra**

X. Kislexikon

XI. **Szöveggyűjtemény, segédletek**

Formátum: A/4 (csökkentett)?

Terjedelem: 170 - 190 oldal

Szín:4+4

Elvárhatóság:

- szaktudományi megalapozottság;
- az élményszerűség megteremtése a tárgyalt témakörök és korszakok alapos bemutatásával, az okok felderítésével, a történelem tanulságainak leszűrésével;
- olyan szöveg- és feladatapparátus alkalmazása, amely a diákokat leginkább foglalkoztató kérdésekre is fókuszál;

- változatos, bőséges feladatanyag szerepeltetése, amely alkalmas az ismeretanyag elsajátítására, valamint képességfejlesztésre;
- kipróbált, bejáratott tanulástechnikai módszerek alkalmazása;
- a tanórai differenciálás lehetőségét a taneszközök felhasználásával
- kooperatív tanulási lehetőség

Illusztrációk:

Képek, fotók, tanulói rajzok, térképek, térképmelléletek